

NOTAT OM "DERCO-SAGERNE"

Formålet med dette notat er i kort form at give et samlet overblik over det sagskompleks, der benævnes "Derco-sagerne", og som bl.a. omfatter undersøgelser af Eksportkreditrådets (EKR) administration af inkasso af fordringer i Mellemøsten i tiden indtil 1995 og erstatningssager mod EKR's rådgivere i disse inkassosager.

Sagskomplekset er nu endeligt afsluttet.

En detaljeret redegørelse ville blive meget omfattende og medføre yderligere omkostninger. Da alt skriftligt materiale er bevaret, vil det være muligt at udbygge redegørelsen for hele eller dele af sagskomplekset, hvis det ønskes.

I det følgende anvendes følgende forkortelser:

"Danmarks Erhvervsfond" omfatter tillige Industri- og Handelsstyrelsen, Erhvervsfremmestyrelsen og Eksport Kredit Fonden (EKF). "A/S EKR" omfatter såvel A/S Eksportkredit Forsikringsselskab som A/S Stekua i likvidation. "Derco" betegner Debt Recovery Consultants A/S, hvis navn er ændret til Immoflex ApS. Direktør Ibrahim S. Mourey benævnes "Mourey" og advokat Jørgen Cadovius "Cadovius".

1. Forelæggelse for Finansudvalget

Den 29. november 1995 tiltrådte Finansudvalget Akt 63, hvortil var knyttet erhvervsministerens redegørelse af 24. s.m.

Heraf fremgår, at Erhvervsfremmestyrelsen i 1994 havde besluttet, at der måtte gennemføres en undersøgelse af, hvorledes inkassosagerne i forbindelse med den statslige eksportkreditordning under Danmarks Erhvervsfond var varetaget af EKR/A/S EKR.

Advokat, dr. jur. Allan Philip afgav den 9. juni 1995 rapport over 5 udvalgte sager. I de 4 sager, som vedrørte inkasso i Mellemøsten ved Derco og Mourey, fandt Allan Philip, at der var grundlag for at rejse erstatningskrav mod A/S EKR og Derco/Mourey i størrelsesorden 17 mio. kr.

A/S EKR anmodede herefter advokat Thomas Rørdam om at vurdere kritikpunkterne. Denne fandt ikke, at der var grundlag for at rejse krav mod A/S EKR, men han anså en række forhold for kritisable i forhold til Derco/Mourey og Cadovius.

A/S EKR's direktør Povl Gideon, der tidligere havde været vicedirektør og derefter direktør i EKR, blev afskediget i november 1995, og fra 31. december 1995 overgik inkassosagerne til Danmarks Erhvervsfond.

Som følge af statens ejerforhold til A/S EKR ville det ikke have nogen reel økonomisk interesse at rejse et erstatningskrav mod A/S EKR.

Ved Akt 63 tiltrådte Finansudvalget herefter, at der ikke blev rejst erstatningskrav mod A/S EKR, men at staten og A/S EKR i nært samarbejde søgte at gennemføre et erstatningskrav mod rådgiverne, idet udgifterne hertil skulle afholdes af Danmarks Erhvervsfond. Endvidere tiltrådte Finansudvalget, at der blev iværksat en uvildig advokatundersøgelse af alle inkassosagerne og af tilsynet med administrationen af inkassoområdet.

2. Baggrunden

Den statslige eksportkreditordning blev indtil 1992 varetaget af styrelsen Eksportkreditrådet (EKR). I 1992 oprettedes A/S EKR, der overtog den statslige portefølje af korte kommercielle risici, og som bl.a. også fortsatte med at inddrive statens udestående fordringer i henhold til en administrationsaftale.

Staten solgte i 1995 25% af aktierne i A/S EKR til det hollandske selskab NCM. I 1997 blev hele virksomheden solgt til NCM, og A/S EKR ændrede navn til A/S Stekua, der er et rent afviklingsselskab. Staten afgav erklæring om at ville skadesløsholde NCM for eventuelle krav opstået før salget.

EKR blev nedlagt, og ansvaret for området henlagt til Industri- og Handelsstyrelsen, derefter Erhvervsfremmestyrelsen. Fra 1996 varetages statens interesser af EKF i henhold til aftale om administration af Danmarks Erhvervsfond.

Op gennem 1980-erne indtrådte EKR ved indfrielse af eksportkreditgarantier i de danske eksportørers krav mod et større antal skyldnere i Mellemøsten. Det viste sig særdeles vanskeligt at inddrive disse krav.

EKR ved vicedirektør, senere direktør i EKR Povl Gideon indledte et samarbejde med Cadovius om inddrivelsen. Cadovius introducerede EKR til den syrisk fødte Mourey, der fra 1984 fik overladt enkelte sager til inddrivelse.

I 1989 stiftedes Derco, der var ejet af Mourey. Dercos direktør var Cadovius, der tillige var medlem af bestyrelsen sammen med vicedirektør i EKR, Inger Olesen og Mourey.

EKR indgik samtidig konsultantaftaler med Derco og Mourey, der indebar, at Derco/Mourey skulle inddrive alle EKR's nødlidende fordringer i Mellemøsten mod et nærmere bestemt honorar. Aftalen tillagde Derco/Mourey betydelige beføjelser og bestemte, at oplysninger om samarbejdsforhold i Mellemøsten ikke skulle oplyses over for EKR.

De anvendte fremgangsmåder indebar blandt andet, at Mourey mod betaling formåede sine indflydelsesrige forbindelser til at lægge pres på skyldnerne.

Kontakten mellem Derco/Mourey og EKR gik gennem Cadovius som advokat for EKR.

Konsultantaftalerne overgik til A/S EKR, hvori Povl Gideon og Inger Olesen fortsatte som hhv. direktør og vicedirektør, ligesom Cadovius fortsatte som advokat. Ved Danmarks Erhvervsfunds overtagelse af inkassosagerne pr. 31. december 1995 ophørte konsultantaftalerne og Cadovius's virke som advokat på området.

3. Advokatundersøgelsen og anlæg af erstatningssager

Advokat Henrik Holm-Nielsen blev antaget til at udføre advokatundersøgelsen. Denne afgav i det følgende år i alt 20 delrapporter, der rejste meget alvorlig kritik mod Derco, Mourey og Cadovius, omend formuleret med en række forbehold.

Holm-Nielsen har aldrig udfærdiget en samlet konklusion.

Danmarks Erhvervsfond antog advokatfirmaet Philip & Partnere (nu Bech Bruun) til at bistå med at rejse erstatningskrav. Der blev i 1996 og 1997 udtaget stævning ved Østre Landsret i 4 sager med et samlet krav på ca. 30 mio. kr., hvoraf nogle krav angik solidarisk ansvar for Derco, Mourey og Cadovius.

Sagerne drejede sig om forskellige forhold, som f.eks. krav på ikke-afregnede inkasserede beløb, tilbagesøgnings- og erstatningskrav, krav om forrentning af for sent afregnede beløb, for lave valutakurser ved omregning samt udokumenterede rejseudgifter.

.....

Holm-Nielsens undersøgelser gav ikke anledning til at indlede sag mod tidligere ansatte personer i EKR/A/S EKR. Direktør Povl Gideon var som nævnt blevet afskediget, og han afgik senere ved døden.

4. Erstatningssagernes forløb

Erstatningssagerne blev overordentligt langvarige og omfattende. Fremlagte skrifter og bilag fylder 23 ringbind. Dette beroede på adskillige forhold.

Det viste sig særdeles vanskeligt at tilvejebringe bevismateriale til belysning af de mange enkeltkrav, idet nødvendige bilag ikke blev afleveret af Derco/Mourey i henhold til konsulentaftalerne. Endvidere fremførte de sagsøgte talrige indsigelser, hvoraf nogle måtte forhandles i og afgøres af landsretten, inden sagerne kunne komme videre.

Advokat Allan Philip tilbød i 2004 Cadovius' advokat Niels Fisch-Thomsen at forhandle om et forlig, men det blev blankt afvist.

I 2007 anmodede Danmarks Erhvervsfond Kammeradvokaten om bistand med at søge sagerne afsluttet. Kammeradvokaten skulle ikke gennemgå alt sagsmaterialet, men især basere sin bedømmelse på oplysninger fra og drøftelser med Philip & Partnere.

Kammeradvokatens bedømmelse var, at en række af de rejste krav ikke havde tilstrækkeligt grundlag i de tilgængelige bevisligheder. Endvidere var mange af kravene så små, at de ikke stod i rimeligt forhold til omkostningerne ved at procedere om dem. Endelig var Derco insolvent, og der var næppe udsigt til at inddrive et ved dom tilkendt beløb hos Mourey, der nu var bosat i Mellemøsten.

Med Danmarks Erhvervsfonds bemyndigelse anmodede Kammeradvokaten den 31. juli 2007 de sagsøgte advokater om at deltage i forligsforhandlinger. Som følge af advokat Niels Fisch-Thomsens sygdom trak drøftelserne ud, men i maj 2008 afviste de sagsøgte advokater at indgå på nogen form for forlig, der gik videre end en aftale om størrelsen af de sagsomkostninger, som Danmarks Erhvervsfond skulle betale til de sagsøgte.

Niels Fisch-Thomsen afviste endvidere Kammeradvokatens opfordring til at oplyse, hvad Cadovius ville forklare om de enkelte krav under den mundtlige forhandling i landsretten.

Der blev herefter foretaget en tilskæring af Danmarks Erhvervsfonds krav, således at de samlede krav blev reduceret til ca. 17 mio. kr., hvoraf ca. 7 mio. kr. angik solidarisk ansvar for alle de tre sagsøgte, mens de resterende ca. 10 mio. kr. alene blev gjort gældende over for Derco og Mourey.

Sagerne skulle have været forhandlet i Østre Landsret i begyndelsen af 2011, men da proceduren hos Philip & Partnere pludselig blev alvorligt syg, måtte forhandlingen omberammes.

Den 14. februar 2011 afgav Cadovius' nye advokat Steen Lassen et sammenfattende proceskrift, hvori han fremkom med de oplysninger, som Kammeradvokaten forgæves havde efterlyst i forbindelse med forligsforhandlingerne.

Kammeradvokaten bedømte herefter mulighederne for at få medhold i blot en del af kravene mod Cadovius som så dårlige, at han anbefalede, at sagerne med Cadovius blev søgt forligt, hvis blot der kunne opnås enighed om, at hver part skulle bære sine egne sagsomkostninger.

Efter ret langvarige forhandlinger blev der opnået enighed om et forlig med dette indhold, der blev tilført retsbogen i december 2011, hvormed sagerne mod Cadovius bortfaldt. Mundtlig forhandling i Østre Landsret i sagerne mod Derco og Mourey blev afsluttet den 1. marts 2012.

Den 4. maj 2012 fremkom Østre Landsret med en skriftlig tilkendegivelse, der svarede til resultatet, såfremt dom skulle afsiges.

Ifølge tilkendegivelsen ville de sagsøgte blive frifundet og Danmarks Erhvervsfond pålagt at betale sagsomkostninger til Derco med kr. 2.500.000,- og til Mourey med kr. 1.250.000,-.

Ved udmåling af sagsomkostningerne henviste landsretten til, at sagens varighed indebar en overtrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 om ret til rettergang inden en rimelig frist. Såvel landsrettens retsledelse som Danmarks Erhvervsfond måtte antages i al fald delvis at være årsag hertil. Overtrædelser er ifølge artikel 41 sanktioneret med ret til en økonomisk godtgørelse, og ifølge fast praksis ved danske domstole gives en sådan godtgørelse i sager, hvori en statsmyndighed er part, i form af sagsomkostninger, der pålægges den pågældende myndighed, uanset om der er noget at bebrejde denne.

De væsentlige punkter i begrundelsen for frifindelse af Derco og Mourey er følgende:

Landsretten fandt det ikke bevist, at Mourey havde vildledt EKR i forbindelse med salg af en fordring, eller at salget var sket til Mourey selv eller dennes nærstående.

Landsretten fandt det endvidere ikke godtgjort, at et lån fra EKR til Derco til erhvervelse af en kyllingefabrik i Jordan var forfaldent, selvom landsretten fandt det bevist, at Mourey med urette havde taget fabrikken i sin besiddelse og nægtet at udlevere aktierne til EKF.

Som følge heraf fik Danmarks Erhvervsfond ikke medhold i den del af kravet, der vedrørte det nævnte lån, og Derco havde omvendt et krav mod Danmarks Erhvervsfond for et udlagt beløb, som Danmarks Erhvervsfond havde påstået modregnet i lånet til køb af kyllingefabrikken.

Selv om landsretten gav Danmarks Erhvervsfond medhold i, at Mourey i en anden sag uretligt havde tilegnet sig midler tilhørende EKR, kunne tilsvaret heraf dækkes ved modregning over for det nævnte udlæg fra Dercos side.

Kammeradvokaten fandt, at landsrettens vurderinger ganske vist på nogle punkter kunne kritiseres, men den bevismæssige situation for Danmarks Erhvervsfond var vanskelig. Endvidere måtte det som tidligere nævnt anses for udelukket at inddrive nogen del af et eventuelt domsbeløb hos Derco eller Mourey.

Dommen forudsatte, at kyllingefabrikken i Jordan tilhører Danmarks Erhvervsfond, men efter forholdene i det jordanske retsvæsen anså Kammeradvokaten det for udelukket at få fabrikken i aktuel besiddelse.

En ændring af landsrettens resultat ved anke til Højesteret kunne derfor i bedste fald betyde, at Danmarks Erhvervsfond blev fritaget for at betale de af landsretten pålagte sagsomkostninger.

Heroverfor stod de betydelige omkostninger, som en højesteretssag ville medføre for Danmarks Erhvervsfond.

De sagsøgte havde imidlertid forbeholdt sig at kræve yderligere godtgørelse af den danske stat for overtrædelsen af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6. Endvidere verserede for Københavns Byret en sag anlagt af Derco for yderligere honorar i henhold til konsulentaftalen.

Efter forhandlinger opnåedes enighed mellem Danmarks Erhvervsfond og de sagsøgte om, at begge parter ville acceptere landsrettens tilkendegivelse og i øvrigt frafalde alle krav mod hinanden. Dette indebærer især, at staten opgiver krav på kyllingefabrikken i Jordan, og at de sagsøgte frafalder krav på yderligere godtgørelse for krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, ligesom de hæver byretssagen, idet hver part bærer sine egne sagsomkostninger i denne sag.

Forlig med det nævnte indhold er meddelt landsretten og byretten, der herefter vil afslutte sagerne.

5. Politimæssig efterforskning

På grundlag af Holm-Nielsens delrapporter blev det besluttet at anmode Københavns Politi om at undersøge, om der forelå straffelovsovertrædelser.

I 2004 besluttede anklagemyndigheden at indstille efterforskningen i relation til Cadovius og i hovedparten af forholdene vedrørende Mourey.

De resterende forhold blev sat i bero på udfaldet af erstatningssagerne, idet der ikke kan forventes svar på retsanmodninger i Mellemøsten, og dansk politi ikke selv har mulighed for efterforskning dér.

Moureys advokat har underrettet Københavns Politi om, at erstatningssagerne nu er endeligt afsluttet i overensstemmelse med Østre Landsrets tilkendegivelse. Det må forventes, at anklagemyndigheden herefter indstiller efterforskningen i de resterende forhold.

6. Omkostninger

Udgifterne (excl. moms) til advokat Henrik Holm-Nielsens undersøgelse har andraget ca. kr. 5.840.000,- og til advokat, dr. jur. Allan Philips rapport ca. kr. 175.000,-.

Sagsomkostninger til modparterne i erstatningssagerne udgør kr. 4.200.000,-.

Som Danmarks Erhvervsfonds udgifter til egen advokatbistand er indtil nu betalt (excl. moms) kr. 7.015.000,- til advokatfirmaet Philip & Partnere (nu Bech-Bruun) og kr. 726.500,- til Kammeradvokaten. Endvidere er afholdt retsafgifter med kr. 408.000,- og andre udgifter med ca. kr. 100.000,-. Der udestår afregning af mindre beløb for den seneste advokatbistand i sagerne.

7. Vurderende bemærkninger

Den af Finansudvalget i 1995 tiltrådte advokatundersøgelse ved advokat Henrik Holm-Nielsen fastslog, at EKR/A/S EKR havde udvist kritisabel adfærd ved at overlade inkasso i Mellemøsten til Derco og Mourey. Dette er blevet yderligere underbygget under de anlagte erstatningssager.

EKR/A/S EKR havde således ikke sikret sig dokumentation for og indsigt i de dispositioner, som Derco og Mourey foretog. Tværtimod var det i konsulentkontrakterne med de nævnte udtrykkeligt anført, at de havde ret til at hemmeligholde deres kontakter og dermed også de anvendte fremgangsmåder.

Kontakten mellem EKR/A/S EKR og Derco/Mourey blev formidlet gennem advokat Jørgen Cadovius, men der var ikke oprettet nogen skriftlig aftale med denne. Under retssagerne har Cadovius gjort gældende, at han ikke havde pligt til at føre kontrol med Derco/Mourey og - som følge af den kritisable administration hos EKR/A/S EKR - har dette ikke kunnet modbevises.

Den umiddelbart ansvarlige for den kritisable administration af inkassoordningen var direktør Povl Gideon. Denne blev i konsekvens af sagen afskediget og er senere afgang ved døden.

Der er ikke fundet grundlag for at gøre ansvar gældende over for andre personer i EKR/A/S EKR. Forholdet til A/S EKR blev afklaret med den af Finansudvalget godkendte aftale.

Med de resultater som advokat Henrik Holm-Nielsen nåede til, måtte der nødvendigvis rejses betydelig erstatningskrav mod Derco, Mourey og Cadovius.

Det viste sig, at det ikke var muligt at føre de fornødne beviser for kravene, jf. ovenfor i afsnit 4.

Dette beroede først og fremmest på, at EKR/A/S EKR som nævnt ikke havde sikret sig fornøden dokumentation, ligesom man havde godkendt en række af de dispositioner, som der blev rejst erstatningskrav for.

Endvidere var det i praksis umuligt at skaffe oplysninger fra Mellemøsten.

Når retssagerne blev så urimeligt langvarige og omkostningskrævende, beroede det i høj grad også på de sagsøgte forhold. De fremførte omfattende argumentationer - hvoraf ganske mange er blevet underkendt af landsretten - men nægtede længe at give konkrete oplysninger om de enkelte forhold.

Først da Cadovius' nye advokat i februar 2011 afgav sit sammenfattende processkrift - der efter skriftets karakter blot burde have været en opsummering af tidligere fremførte synspunkter - fremkom de af Kammeradvokaten efterlyste oplysninger, som gav grundlag for at indgå et forlig, hvorved kravene mod Cadovius blev frafaldet.

I forhold til Derco og Mourey var der ikke før landsrettens tilkendegivelse af 1. maj 2012 om udfaldet af en dom grundlag for at opgive kravene.

Den politimæssige efterforskning har ikke ført til tiltale mod nogen, jf. afsnit 5.

De meget betydelige udgifter til den i 1995 besluttede advokatundersøgelse og til førelse af erstatningssagerne må ses på baggrund af de yderst komplicerede sagsforhold og nødvendigheden af at få endeligt fastslået, om der var grundlag for at gøre nogen ansvarlig for det passerede.

København, den 22. august 2012
Kammeradvokaten

v/Michael Gregers Larsen
— Advokat